

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 10.V 1961.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Natko Katičić, dr Branko Jakaša

Osiguratelj nema prava regresa za naknadu štete od vozara, ako vozar ili osobe za koje on odgovara nisu krivi za štete

Tužitelj DOZ osigurao je izvjesnu količinu kaučuka u balama protiv transportnih rizika za prijevoz iz Rijeke u Niš. Putem je došlo do požara, koji je uništio teret i kamion. Osiguratelj je isplatio osiguraniku osigurninu i regresnim zahtjevom tuži vozara za naknadu isplaćene osigurnine.

Tuženik se odupire zahtjevu tužbe smatrajući da tužitelj nema prava regresa, jer da požar nije nastao njegovom krivnjom niti krivnjom njegovih ljudi za koje on odgovara. Ističe nadalje da je tužitelj monopolno poduzeće kome je tuženik putem njegove direkcije za NR Hrvatsku ponudio osiguranje tereta koje prevozi, ali ga je tužitelj odbio.

Sud je prihvatio ove prigovore tuženika.

Provedenim dokazima ustanovljeno je da je tuženik tražio od tužitelja osiguranje svoje odgovornosti iz transportnih poslova. Tužitelj je ovo odbio. Sud smatra notornim, da osiguranje odgovornosti vozara za prijevoz tereta koji se vrši motornim vozilima predstavlja već decenijima normalan osigurateljni posao, pa da stoga navedeni zahtjev tuženika nije predstavljao nemoguć ili u poslovnom svijetu neuobičajeni poslovni zahtjev. Ne može se poreći da uzrok činjenice, što tuženik nije uspio osigurati svoju odgovornost, leži u tome što tužitelj ima monopolni položaj u FNRJ. Da ima više osiguratelja, tuženik bi sa sigurnošću mogao pokriti osiguranjem svoju odgovornost kod jednog od njih, jer se - kako je gore navedeno - radi o normalnom osigurateljnom poslu, koji se odavna vrši i koji ne predstavlja nikakav izuzetak. Zbog toga je očito da bi primjena pravnih pravila imovinskog prava koja su vrijedila u režimu postojanja većeg broja osigurateljnih poduzetnika na koja se poziva tužitelj, a prema kojima osiguratelj stupa na mjesto osiguranika, kad isplati osigurninu, bez obzira na razlog nastanka štete, pa bi prema tome ta pravila - u režimu kad se tuženik mogao bez poteškoća osigurati protiv rizika svoje odgovornosti - bila nepravedna prema tuženiku, koji u promijenjenim okolnostima više te mogućnosti nema, jer mu ju tužitelj kao monopolist osiguranja, bez razloga uskraćuje.

Zbog toga sud smatra da bi u ovom slučaju osiguratelj imao regresno pravo prema vozaru samo u slučaju da je šteta nastala njegovom krivnjom, odnosno krivnjom osoba za koje on odgovara. Kod osiguranja zakonske odgovornosti vozara ne pojavljuje se

potreba ponovnog osiguranja te iste robe na strani vlasnika tereta. Inače bi dvostrukim osiguranjem jednog te istog rizika osiguratelj primio dvostruku premiju. Kod osiguranja odgovornosti vozara osiguratelj nema prava regresa prema vlasniku osiguranog tereta. Suprotno tome u slučaju isplate osiguranog slučaja, kad je u pitanju osiguranje tereta, osiguratelj se pojavljuje kao obični medjučlan, koji je primio premiju samo da bi izvršio prema osiguraniku predujam isplate, koju će sam zahtijevati od vozara. Monopolni položaj osiguratelja ne može biti korišten u svrhu da se osiguranje tereta vrši samo na ovaj način koji s osiguratelja praktički skida svaki rizik te ga čini društveno nepotrebnim. U pogledu krivnje vozara odnosno njegovih ljudi za nastalu štetu sud se uvjerio da ta krivnja ne postoji.

Z.R.

APELACIONI SUD, Pariz

Presuda od 19.X 1960.

Osiguratelji c/a Sté Delmas-Vieljeux
et Sté Oléa Tankschiffahrts

Osiguranje tereta - Vlasnik broda mora se podvrći nadležnosti suda koji je nadležan za rješavanje spora između zakupoprimalca kao vozara i osiguratelja tereta, bez obzira na klauzule o nadležnosti koje sadrži ugovor o zakupu, ako ga zakupoprimalac pozove u parnicu koju vodi s osigurateljem

Brodovlasnik je dao brod u zakup. U jednom prijevozu, koji je obavio zakupoprimalac kao brodar, nastala je šteta na teretu. Osiguratelj je štetu platio primaocu i tuži zakupoprimalca-brodara za naknadu štete. Tuženik je pozvao u parnicu zakupodavca kao jamca. Zakupodavac je prigovorio nadležnosti suda, pozivajući se na klauzulu navedenu u zakupnom ugovoru, prema kojoj će sve sporove koji nastanu iz tog ugovora rješavati londonska arbitraža. Prvostepeni sud je odbio ovaj prigovor, te se proglasio nadležnim i za rješavanje spora između zakupodavca i zakupoprimalca.

Apelacioni sud odbio je žalbu brodovlasnika potvrdivši odluku i razloge prvostepenog suda.

Sud je svoju odluku obrazložio time, da su glavna tužba /osiguratelja protiv zakupoprimalca-brodara/ i sporedna /zakupoprimalca-brodara protiv zakupodavca-brodovlasnika/ nedjeljive, jer se radi o ugovorima koji se odnose na isti prijevoz, i da je u interesu dobrog sudjenja da sve stranke koje su učestvovala u prijevozu za vrijeme kojeg se dogodila pomorska nezgoda podvignu svoje tužbe jednoj raspravi i jednoj nadležnosti.